

علی تجلی حق

جلد پنجم

دنیا در نگاه امیر المؤمنین علی
نامه‌ها و حکایت‌ها

دکتر محمد وجگانی

استاد دانشکده پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی تهران

سرشناسه	و جگانی، محمد، ۱۳۳۹ -
عنوان و پدیدآور	علی (علیه السلام) تجلی حق، جلد پنجم / تالیف: محمد و جگانی.
مشخصات نشر	تهران، آراد کتاب،
مشخصات ظاهری	۴۸۶ ص،
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۱۸۶-۳۷۴-۵ :
وضعیت فهرستویسی	فایا :
موضوع	علی ابن ابی طالب، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق
مندرجات	ج ۱: امیر مومنان امام علی(ع) در کلام خداوند سبحان و رسول اکرم(ص) ج ۲: خدانشناسی در محضر علی(ع) ج ۳: رمز گشایی جهان هستی ج ۴: دنیا در نگاه امیرالمومنین علی (ع)، دنیا در خطبه‌های نهج البلاغه ج ۵: دنیا در نگاه امیرالمومنین علی (ع)، نامه‌ها و حکمت‌ها
رده بندی کنگره	BP ۳۷/۳۵ / ۲۵۸ ۱۳۰۰ :
رده بندی دیویی	۲۹۷ / ۹۵۱ :
شماره کتابخانه ملی	۲۲۸ ۸۶۵ :

علی(ع) تجلی حق (جلد پنجم)

تألیف : دکتر محمد و جگانی	ناشر: آراد کتاب
نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷	تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
چاپ و صحافی : عطا - آفرینش	قیمت: ۵۲۰۰۰۰ ریال
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۸۶-۳۷۴-۵	

حق چاپ برای ناشر محفوظ است. کلیه حقوق و حق چاپ متن، طرح روی جلد و عنوان کتاب با نگرش به قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ برای انتشارات آراد کتاب محفوظ است و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

مرکز پخش و فروش:

تلفن: ۰۹۱۲۳۰۶۲۴۵۸ - ۶۶۴۸۲۲۲۶ - ۶۶۹۷۵۲۸۵

خرید آنلاین از سایت: www.aradbook.com

فهرست مطالب

مقدمه ۹

بخش اول: نامه‌ها ۱۳

فصل اول ۱۵

۱- نامه شماره ۳: ارض به شریح قاضی درخصوص خرید خانه مجلل ۱۵

۲- نامه شماره ۲۷: عهدنامه محمد بن ابی بکر برای حکومت مصر ۲۱

فصل دوم ۳۹

نامه شماره ۴۵: توبیخ عثمان بن حنیف، و مدار بصره ۳۹

فصل سوم ۶۳

نامه شماره ۴۷: وصیت نامه حضرت بعد از ضربت ۶۳

فصل چهارم ۷۹

۱- نامه شماره ۴۹: به عمروعاص درمورد پرهیز از حرص و طمع ۷۹

۲- نامه شماره ۵۵: اتمام حجّت به معاویه ۸۱

فصل پنجم ۸۷

۱- نامه شماره ۵۶: به شریح هانی درمورد عدم اعتماد به دنیا ۸۷

۲- نامه شماره ۵۹: به فرمانده سپاه حلوان در رعایت عدالت ۸۹

۳- نامه شماره ۶۶: به عبدالله بن عباس درمورد احیای حق و محو باطل ۹۳

۴- نامه شماره ۶۸: به سلمان فارسی درمورد ظاهر و باطن دنیا ۹۵

فصل ششم.....	۹۹
۱- نامه شماره ۶۹: توصیه‌های اخلاقی به حارث همدانی.....	۹۹
۲- نامه شماره ۷۲: به عبدالله بن عباس در مورد دوروز دنیا.....	۱۱۰
منابع و مآخذ.....	۱۱۶

بخش دوم: حکمت‌ها..... ۱۱۷

فصل هفتم.....	۱۱۹
۱- حکمت شماره ۱: بچه شترفته‌ها.....	۱۱۹
۲- حکمت شماره ۹: تبعات اقبال و ادبار دنیا.....	۱۲۱
۳- حکمت شماره ۶۴: زندگی در خواب.....	۱۲۲
۴- حکمت شماره ۷۲: بازی دنیا.....	۱۲۳
۵- حکمت شماره ۷۱: طلاق دنیا.....	۱۲۴
فصل هشتم.....	۱۲۹
۱- حکمت شماره ۱۰۳: لباس و ماله دار.....	۱۲۹
۲- حکمت شماره ۱۰۴: زاهای نیک و بد زنده دار.....	۱۳۲
۳- حکمت شماره ۱۱۵: حال انسان فانی.....	۱۳۶
۴- حکمت شماره ۱۱۹: دنیا و مار.....	۱۳۷
فصل نهم.....	۱۳۹
۱- حکمت شماره ۱۲۶: عجایب شش گانه.....	۱۳۹
۲- حکمت شماره ۱۳۱: دنیای خوبان.....	۱۴۳
۳- حکمت شماره ۱۳۲: ندای ملک الموت.....	۱۴۸
۴- حکمت شماره ۱۳۳: بازار دنیا.....	۱۴۹
فصل دهم.....	۱۵۱
حکمت شماره ۱۵۰: آن گونه که نباید؛ آن طور که می‌باید.....	۱۵۱
فصل یازدهم.....	۱۶۵
۱- حکمت شماره ۱۹۱: صید و صیاد.....	۱۶۵
۲- حکمت شماره ۲۰۹: آخرالزمان.....	۱۶۷
۳- حکمت شماره ۲۲۸: ناسپاسی و اندوه دائم.....	۱۶۸

- ۴- حکمت شماره ۲۳۶: استخوان خوک ۱۷۱
- ۵- حکمت شماره ۲۵۱: کامیابی و ناکامی، دنیا و آخرت ۱۷۲
- ۶- حکمت شماره ۲۶۷: غم فردا ۱۷۳
- ۷- حکمت شماره ۲۶۹: نگران وارث ۱۷۶

فصل دوازدهم ۱۸۱

- ۱- حکمت شماره ۲۸۹: برادر علی ۱۸۱
- ۲- حکمت شماره ۳۰۳: فرزندان دنیا ۱۸۶
- ۳- حکمت شماره ۳۶۷: دنیای ویا خیز ۱۸۷
- ۴- حکمت شماره ۳۷۲: قوام دین و دنیا ۱۹۲
- ۵- حکمت شماره ۳۷۹: دونوع روزی ۱۹۶

فصل سیزدهم ۱۹۹

- ۱- حکمت شماره ۳۸۱: چهل و چهار جز ۱۹۹
- ۲- حکمت شماره ۳۸۵: تنها انون گناه ۲۰۰
- ۳- حکمت شماره ۳۹۱: بینای دنیا ۲۰۱
- ۴- حکمت شماره ۴۱۵: دنیای برب ووی نگر ۲۰۳
- ۵- حکمت شماره ۴۱۶: رنجی برای وارث ۲۰۶
- ۶- حکمت شماره ۴۱۹: بیچاره آدمیزاده ۲۰۸
- ۷- حکمت شماره ۴۲۳: ارتباط با خدا ۲۰۹

فصل چهاردهم ۲۱۱

- ۱- حکمت شماره ۴۳۱: روزی طالب و روزی مطلوب ۲۱۱
- ۲- حکمت شماره ۴۳۲: نگاه دوستان خدا به دنیا ۲۱۲
- ۳- حکمت شماره ۴۳۳: فانی لذات، بقای تبعات ۲۱۵
- ۴- حکمت شماره ۴۵۶: در جستجوی یک آزاده ۲۱۶
- ۵- حکمت شماره ۴۵۷: سیری ناپذیری ۲۱۷
- منابع و ماخذ ۲۲۰

بخش سوم: نامه شماره ۳۱ ۲۲۱

- فصل پانزدهم: منشور تعلیم و تربیت ۲۲۳
- مقدمه ۲۲۳

۲۲۴.....	متن
۲۲۸.....	ذکر الموت
۲۲۹.....	الترقی فی الطلب
۲۲۹.....	وصایا شتی
۲۳۱.....	الرأی فی المرأة
۲۳۲.....	دعاء
۲۳۲.....	۱. انسان و حوادث روزگار
۲۳۲.....	۲. مراحل خودسازی
۲۳۳.....	۳. اخلاق اجتماعی
۲۳۳.....	۴. کتاب در تربیت فرزند
۲۳۴.....	۵. پس تربیت فرزند
۲۳۵.....	۶. ضرورت توجیه به منویات
۲۳۶.....	۷. ضرورت اخلاقی گرای
۲۳۷.....	۸. معیارهای روان اجتماعی
۲۳۷.....	۹. تلاش در جمع کردن زاد و نژاد
۲۳۸.....	۱۰. نشانه‌های رحمت الهی
۲۳۸.....	۱۱. شرائط اجابت دعا
۲۳۹.....	۱۲. ضرورت یاد مرگ
۲۳۹.....	۱۳. شناخت دنیا پرستان
۲۴۰.....	۱۴. ضرورت واقع نگری در زندگی (ارزش‌های گوناگر اخلاقی)
۲۴۱.....	۱۵. حقوق دوستان
۲۴۲.....	۱۶. ارزشهای اخلاقی
۲۴۳.....	۱۷. جایگاه زن و فرهنگ پرهیز
۲۴۳.....	شرح
۲۴۴.....	۱- به ریسمان محکم الهی چنگ بزن
۲۴۵.....	۲- احیای قلب
۲۴۶.....	۳- آباد ساختن آخرت
۲۴۸.....	۴- اتکال به خداوند
۲۴۹.....	۵- فرصت طلایی تعلیم و تربیت
۲۵۱.....	۶- آینه عبرت
۲۵۲.....	۷- راه صالحان
۲۵۵.....	۸- ماهیت زندگی

۲۵۶.....	۹- جایگاه پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله
۲۵۷.....	۱۰- خدای بی همتا
۲۵۹.....	۱۱- راهیان بهشت
۲۶۰.....	۱۲- محکمه وجدان
۲۶۱.....	۱۳- خودپرستی
۲۶۳.....	۱۴- به فکر خودت باش
۲۶۵.....	۱۵- خوشا به حال سبکباران
۲۶۶.....	۱۶- اذن دعا
۲۷۵.....	۱۷- خملت های دنیاپرستان
۲۷۷.....	۱۸- پایا سفر به سراب آرزوها
۲۸۱.....	۱۹- اندرزهای ناب
۲۸۶.....	۲۰- حقوق بذری
۲۹۱.....	۲۱- کلیدهای خوشبختی
۲۹۸.....	۲۲- مشاوره با زنان
۳۰۵.....	منابع و مآخذ
۳۰۷.....	بخش چهارم: شرح موضوعی دنیا در نهج البرسه
۳۰۹.....	فصل شانزدهم: ماهیت دنیا
۳۰۹.....	۱. واقعیت دنیا
۳۱۷.....	۲. دنیا، مسافر خانه ای ناامن
۳۲۱.....	۳. حکمت مهلت یافتن ستمگران
۳۲۳.....	۴. دنیا و آخرت
۳۲۷.....	۵. غم و شادی دنیا
۳۳۲.....	۶. رزق و روزی
۳۳۵.....	۷. طبقات اجتماع
۳۳۷.....	۸. مرگ سرنوشتی محتوم
۳۴۷.....	۹. قبر و برزخ
۳۵۰.....	۱۰. قیامت
۳۵۷.....	فصل هفدهم: فرصت های هدایت
۳۵۷.....	مقدمه
۳۵۷.....	۱. خدا، انسان و دعا

۳۶۱.....	۲. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله
۳۷۱.....	۳. قرآن
۳۷۵.....	۴. توکل
۳۷۹.....	۵. عبرت های دنیا
۳۸۹.....	۶. امر به معروف و نهی از منکر
۳۹۵.....	فصل هیجدهم: دنیای ناپسند
۳۹۵.....	مقدمه
۳۹۵.....	۱. دنیای کوردلان
۳۹۷.....	۲. الش مای دنیا
۴۰۲.....	۳.۱. ری نفس و آرزوهای بلند
۴۰۵.....	۴. ثروت و تافان
۴۰۸.....	۵. حرص و طمع
۴۱۰.....	۶. دنیای مغایه
۴۱۹.....	فصل نوزدهم: دنیای رستگاری
۴۱۹.....	مقدمه
۴۱۹.....	۱. مسجد و تجارتخانه اولیاء الله
۴۲۵.....	۲. دنیای متقین
۴۳۸.....	۳. زاد و توشه آخرت
۴۴۶.....	۴. فرمانروایان خوب
۴۵۳.....	۵. چابک سواران
۴۵۶.....	۶. عمل صالح
۴۶۲.....	۷. زهد در دنیا
۴۶۷.....	منابع و مآخذ

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

به نام خداوند جان و خرد
کزین برتر از اندیشه برنگذرد
خداوند نام رسد جای
خداوند روزی ده و همنمای
خداوند کیوان و گرانمای
فروزنده ماه و ناهید و مهتاب
توانا بود هر که دانا بود
زدانش دل پیر برنا بود

حکیم فردوسی

پس از حمد و ثنای بی پایان به درگاه ایزد منان و تشکر و سپاس از الطاف بی کران حضرتش به این بنده کمترین، در کسب توفیق ورود به عرصه شناخت و عرض ارادت به مولی الموحدين امیر المؤمنین علی علیه السلام و با نیت جلب رضایت قلب نازنین پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، فخر کائنات و نعمت عظمای الهی، مقدمه را آغاز می نماید. همانگونه مستحضرید پس از انتخاب موضوع دنیا در نگاه امیر المؤمنین علی علیه السلام،

سال گذشته قسمت اول مطالب در ضمن ۳۶ خطبه در قالب جلد چهارم کتاب تقدیم گردید. با توجه به کثرت مباحث و حجم مطالب، قرار شد ادامه بحث در ضمن نامه‌ها و حکمت‌ها در جلد بعدی ارایه شود. به لطف و عنایت خاص خداوندی و یاری رسول الله صلی الله علیه و آله و عنایات امیرالمؤمنین علی علیه السلام، در طول سال گذشته، علی رغم همه گرفتاری‌ها و مشغله‌های کاری، این توفیق حاصل شد که به عهد خود وفا نموده، بر سر پیمان بمانیم.

لذا جلد پنجم، در چهاربخش تهیه و آماده گردید. بخش اول در قالب شش فصل، شامل ۱۲ نامه تنظیم شد. نامه ۳۱ که وصیت نامه حضرت به فرزند گرامیشان امام حسن مجتبی علیه السلام است. یکی از مهمترین نامه‌های نهج البلاغه بوده و به عنوان منشور تربیتی جهان اسلام شهرت یافته و طولانی‌ترین نامه بعد از عهدنامه مالک اشتر (نامه ۵۳) است که بطور مستقل (و نه در کنار حکمت‌ها) در قالب بخش سوم تنظیم و تقدیم گردیده است. بخش دوم کتاب شامل ۳۸ حکمت از ۴۸۰ حکمت نهج البلاغه در موضوعات مختلف دنیا بوده که در ۸ فصل ارائه شده است.

اما بخش چهارم، با عنوان شرح ۱۰۰ نوعی دنیا در نهج البلاغه، یکی دیگر از نوآوری‌ها و نمودهای خاص این اثر محسوب می‌شود. این بخش شامل چهار فصل ماهیت دنیا، فرصت‌های هدایت، دنیای ناپسند و دنیای رستگاری تهیه شده که هریک از فصول شامل ۶ تا ۱۰ عنوان است. این بخش بطور کامل به زبان فارسی و بصورت ترجمه خطبه‌ها، نامه‌ها و حکمت‌ها، در حقیقت مروری بر مباحث مطرح شده در دو جلد است. به این صورت که در هریک از بیست و نه عنوان، کافیه‌ها و ایشات حضرت در هر موضوع جمع‌آوری و ارائه شده است. از این رو ممکن است، برخی موضوعات و موارد با مباحثی از جلد چهارم و قسمت‌های قبل این جلد مشابهت داشته باشد. لیکن نحوه ورود به بحث و چیدمان مطالب، کاملاً بدیع و ویژه است. لذا این بخش دو ویژگی عمده دارد: یکی برای کسانی که آشنایی کمتری با زبان عربی دارند، بصورت ترجمه و به زبان فارسی ارائه شده است. دیگر اینکه ورود موضوعی به مباحث به عنوان رویکردی متفاوت، می‌تواند اطلاعات عمیق‌تر و مرتب‌شده‌ای را در اختیار خوانندگان محترم قرار دهد. در تهیه و تدوین این کتاب، مجموعه پانزده جلدی شرح و تفسیر نهج البلاغه به نام "پیام امام، امیرالمؤمنین علیه السلام"، شرح تازه و جامعی بر نهج البلاغه، نوشته آیه الله مکارم

شیرازی و جمعی از فضلا و دانشمندان، به عنوان الگو، مأخذ و راهنمای ارائه مطالب انتخاب گردیده و محدوده بحث براساس آیات و روایات مستفاد از آن تنظیم شده است. از این رو ضمن حفظ امانت داری، لازم می‌داند مراتب سپاس خود را از دانشمندان گرانقدر و نویسندگان محترم اثرفوق، که با ارائه این مجموعه نفیس، امکان دستیابی به شرح و توضیح مطالب نهج البلاغه را فراهم نمودند، تقدیر و تشکر ویژه بعمل آورد. لازم به ذکر است که انتخاب موضوع، تحقیق و جستجوی مطالب، تعیین ساختار کتاب و حدود و قیود بحث در خطبه‌ها، نامه‌ها و حکمت‌ها، براساس نظرو سلیقه اینجانب صورت پذیرفته است. لیکن با توجه به حساسیت و اهمیت موضوع و جهت اجتناب از لغزش و اشتباه، بعضی علمی در فهم صحیح مطالب از یک سو و معرفی آثار گرانها و خودداری از کارهای مهاز از سوی دیگر، کتاب مذکور به عنوان عمده‌ترین مستند و مرجع این اثر مورد استفاده قرار گرفته است.

به این دلیل، مواردی که از مآخذ معتبره استناد قرار گرفته در پاورقی‌ها با عبارت «پیام امام، بعد جلد و صفحه» و سپس «أخذت» به عنوان منبع نقل حدیث یا روایت ذکر گردیده است. به هر ترتیب، علی‌رغم تمام کاستی‌ها و ضعف‌های این اثر، تلاش وافر صورت گرفته تا با تبرک جستن به ظل عنایت امیرالمؤمنین علیه السلام، مطالب ارزشمند و سخنان گهربار و ناب حضرتش در چارچوب عناوین مناسب و کتاب به شکلی مناسب تقدیم شود. همچنین با توجه به اینکه انتشار این کتاب مقرر با سید سعید غدیر خم خواهد بود در پایان هر بخش غدیریه‌ای تقدیم گردیده است. رجاء ما اینست که خوانندگان عزیز و بزرگوار، اشکالات و ضعف‌ها را بخشیده، با راهنمایی‌های ارزشمند خویش ما را در ادامه این مسیر یاری می‌نمایند. در پایان لازم می‌داند از همه عزیزانی که در تدوین، چاپ و انتشار این کتاب ایفای نقش نمودند، کمال تشکر و تقدیر را بعمل آورده، توفیقات روزافزون، سلامتی و تندرستی ایشان را از درگاه ایزد منان مسئلت نماید.

محمد وجگانی

۱۵ / مرداد / ۱۳۹۷

مطابق ۲۳ / ذی القعدة / ۱۴۳۹

۶ / ژوئای / ۲۰۱۸